

OSTRAVAN.CZ

1. Malíř Aleš Hudeček: Chci, aby si divák kladl otázky. Kdo čeká pointu, bude asi zklamán

15.01.2022 ostravan.cz - Michaela Petrov Balabánová

[Odkaz na originál](#)**Klíčová slova:** Antonína (4); Divadle (4); Dvořáka (4)

Výrazná osobnost současné výtvarné scény, malíř Aleš Hudeček, vystavuje od tohoto týdne v Ostravě po dvou letech své obrazy, a to na dvou místech zároveň. V Galerii Dole je k vidění jedna část výstavy nazvaná Vypravěčka příběhů, v Galerii současné malby v **Divadle Antonína Dvořáka** druhá pojmenovaná 370 nm. Hudeček pochází z Uherského Hradiště, dlouhodobě působí na Střední umělecké škole v Ostravě jako pedagog a šíře jeho zájmu i rozhledu je pozoruhodná.

V Galerii Dole je k vidění Vypravěčka příběhů a v **Divadle Antonína Dvořáka** výstava s názvem 370 nm. Proč jsou vlastně výstavy dvě?

Byl to nápad kurátora Martina Mikoláška, který se mi ale zamlouval. Jelikož je kurátorem obou těchto ostravských galerií, podobnou praxi si již odzkoušel. Nejsem malíř, který je extra exponován, protože potřebuji čas, na výstavách se nerad opakuji a rád se prezentuji aktuálními věcmi. Poslední výstavu jsem měl v Ostravě před dvěma lety.

Zdá se, že význam v jejich rozdělení má i technologie. Je to záměr? Symbolika?

Řekl bych, že spíše dílo náhody. Během lockdownu na jaře 2021 jsem se doma pustil do maleb akvarelů, jejichž umístění jsme nakonec koncipovali do Galerie Dole, která je pro podobný formát vhodnější. Galerie má nižší stropy, takže malby větších formátů tam často působí "utopeně". Naopak Galerie současné malby v **Divadle Antonína Dvořáka** moc jiný formát než malbu na plátně nepřipouští. V divadle se tedy prezentuji sedmi aktuálními malbami na plátně.

370 nanometrů, velikost intervalu, jemuž odpovídá rozmezí pohybu frekvence viditelného světelného spektra. Upřímně si ani nejsem jistá, zda se mi to vůbec podařilo správně pojmenovat. Pomohl byste mi to blíže pochopit?

Je to tak. Světlo je kombinace fotonových vznětů s elektromagnetickým zářením či chceme-li vlněním. Můžeme si to představit jako jakousi osvětlenou klec našeho viditelného světa, ve které jsme po celý život uzavřeni. Skrze tuto klec sice můžeme pronikat i do toho pro nás neviditelného, infračerveného nebo ultrafialového, ale dokážeme tyto světy vizuálně přiblížit lidem opět jen pomocí toho našeho viditelného. Mě však zajímal právě jenom ten náš, zrakem uchopitelný svět. Nebylo mým cílem didakticky zjevnost podstatu světla. Spíše je takovým spojovacím materiálem, leitmotivem výstavy. Například barevné spektrum je dominantním prvkem pouze na třech malbách. Se světlem ale pracuji i zcela tradičním způsobem, tedy v konfrontaci s tmou.

Působí ve vašich obrazech i něco mimo toto viditelné světelné a barevné spektrum?

Prezentovanými malbami zůstávám uzavřen v našem viditelném světě, ve kterém světlo napomáhá rozehrávat řadu situací na pozadí mnou prožitých, přesto transformovaných situací. Skrze tyto situace se snažím přiblížit divákovi nějaké obsahové sdělení, které však nemá za cíl, aby se divák podíval a řekl si "aha". Chci diváka naplnit malbou, chci, aby si kladl otázky. Kdo čeká vypointované obrazy, bude asi zklamán. Pointa se nekoná.

Je až neuvěřitelné, že k veškeré tvorbě zvládáte kromě pedagogické práce i pojímat, zpracovávat a ještě kreativně používat komplikované odborné informace, zabýváte se také třeba pravěkou přírodou. Kdy to stíháte? Dá se to všechno spojit pohodlně dohromady?

Musím si umět čas takříkajíc "rozparcelovat". Určím si, kdy se budu věnovat fosiliím, jejich sběru a jejich studiu. To pak dělám naplno. Jakmile ale čas uzraje, dám to na chvíli k ledu a musím přepnout do jiného módu. Malba, akvarely, hudba. Vlastně je zajímavé, že jsem od sebe oddělil i tvorbu akvarelů, kterou prezentuji v Galerii Dole, od akrylové malby na plátně, která je vidět v divadle. Když jsem tvořil akvarely, musel jsem se naučit takto vnímat svět. Zabýval jsem se technikou, snažil se dosáhnout kýženého cíle. Řešil jsem to vlastně permanentně, protože jsem si ve svých vizích neustále stanovoval cíle nové. Když jsem po tři měsíce tyto akvarely maloval, tak naplno, každý den, sedm dní v týdnu. Malby do divadla jsem maloval od října 2021. To už ale vyžadovalo jiné myšlení. Médium akrylu je zcela jiné. Do módu pedagoga přepínat nemusím. Pocházím z učitelské rodiny a didaktické myšlení mě provází po celý život.

V některých vašich obrazech lze tento přístup celkem snadno sledovat, například v námětu. Co obrazy "vědecké"? Skrývají se i za nimi takto koncipované obsahy a řekněme analytický a "vědecký" přístup?

Já bych se trochu vymezil proti tomu pojmenování vědecká malba. Věda by měla otázky zodpovídat, já se je naopak snažím

pokládat. Do jisté míry je a stále zůstává vědou samotný proces tvorby jakékoliv malby. Ten však ale zůstává uzavřen za zdmi mého ateliéru. Je jenom mezi mnou a malířskou podložkou. Jsou sice umělci, kteří proces tvorby vnímají jako veřejnou exhibici, já jsem ale natúrou jinde. Spíše než vědeckými nebo nevědeckými bych je nazval obrazy všedního života. Jsou ale zastavené v čase, takže my netušíme, co jim předcházelo, co se od výjevu bude odvíjet. To je pro mě poměrně důležité. Často jsou přítomny určitá vodítka ve formě atributů, rekvizit, prostředí, barvy, nadsázky.

Můžete podobně "vysvětlit" i vypravěčku příběhů? Kdo to je? Konkrétní osobnost, nebo by to snad mohla být samotná malba?

Vypravěčka má několik úrovní. Začal bych asi tím, že je to název jednoho z vystavených akvarelů. Před pár lety jsme s partnerkou a ostravskou malířkou Markétou Hermanovou navštívili italský Vesuv. Měla přes ramena přehozen šátek, který v pobřežním větru neapolského zálivu nádherně povlával. To se mi silně zarylo do paměti. Jelikož to tehdy byl poměrně divoký den se spoustou vizuálních impulzů, namaloval jsem po letech detail jejích rukou, kterými se rozevlátý šátek snaží přidržovat a ten šátek jsem ozdobil stylizovanými výšivkami zážitků onoho dne, tak jak jsem si je po letech vybavil. Akvarel jsem pojmenoval právě Vypravěčka příběhů. V další úrovni to mohou být všichni protagonisté jednotlivých mikro příběhů či situací. Jelikož zde převládají na motivech ženy, krásně se mi to krylo s názvem výše popsaného akvarelu. Může to ale klidně být mé ženské alter ego a vypravěčem mohu být skutečně já a v neposlední řadě, jak jste sama zmínila, to může být i ona samotná malba.

Osobně vnímám "příběhovost" ve vaší tvorbě jako významný obrazotvorný prvek. Pro mne jsou původní a konkrétní obsahy těžko čitelné, místy působí neskutečně a iracionálně. Cítím však, že nejen postavy se mohou stát v těchto scénách vypravěči, samotná kompozice, prostor i barva působí spojitě s dalšími obsahy. Cítím správně? Nakolik je váš záměr jasně určený? Je pro vás některý z "vyprávěcích nástrojů" důležitější než jiný?

Nevím, jestli jsou vždy mé malby příběhové. Líbí se mi filmy Andreje Tarkovského. Jsem okouzlen jeho strnulými záběry, jeho lyrikou a obrazotvorností. Mám rád otevřené konce. Myslím si, že právě tím, že obsahy nejsou často příliš zřejmé a čitelné, jsou mé malby pro mnoho diváků přitažlivé. Nepodceňuji je, počítám s nimi jako s partnery, myslícími bytostmi, vtahují je do hry. Dva diváci pro mě znamenají dvě interpretace, tři diváci interpretace tři atd. Mnohdy se jejich interpretace samozřejmě sejdou. Jsem fascinován, jak často mé malby podněcují imaginaci. Samotnou kompozici vždy poměrně dlouho inscenuji. Někdy nejprve jako záznam tužkou. Důležité je naprosto vše, gesta, velikost postav, jejich vzájemná interakce, zvolený úhel pohledu atp. V samotném průběhu koncepce už mívám barevnou vizi výsledné malby. Často pracuji s vlastní manipulovanou nebo inscenovanou fotografií, kterou mnohdy od základu překopu. Silným nositelem sdělení je v mém případě zvláště v posledních letech síla barevné skvrny. Na výstavě Horizont událostí, která proběhla na přelomu let 2019 a 2020 v Galerii Dolu Michal v Ostravě, jsem používal velmi barevné lité skvrny v konfrontaci s "realisticky" malovanými figurami. Na některé kritiky působil tento "kontrast" a takto zvolené prostředí příliš abstraktně a neuměli se s tím popasovat. Za to se jim zpětně omlouvám. Ve skutečnosti se konkrétní scény vztahovaly ke konkrétním místům, například k Poodří, k ostrovu Höno ve Švédsku, k Piazza Navona v Římě atd. Přesto, což je pro mě podstatnější než výtky kritiků, tato forma oslovila mnohé mladší malíře, kteří na ni po svém dodnes navazují. Já ji však opustil a na aktuální výstavě v **Dívalde Antonína Dvořáka** již uvidíme poněkud jinou, trochu exaktnější malířskou formu. Všechny tyto prostředky, tedy kresebné zvládnutí figur, barevná hodnota malířských skvrn či kompozice, jsou v malbě zastoupeny svým určitým dílem, tak, aby obraz vyzněl jako komplexní sdělení.

Kurátor Martin Mikolášek se v textu k výstavě vyjadřuje v tom smyslu, že nahlížíte na světelný původ barvy jako na paradox a pojmáte jako aktivního hybatele toho, co se na obrazech odehrává, samotné světlo. Co je pro vás tedy barva? Zdá se, že jste tento paradox "vyřešil"...

Kurátor Martin Mikolášek má pravděpodobně na mysli jakousi dualitu v nazírání na barvu a světlo, Zatímco jeden pohled, tedy ten, se kterým začal I. Newton, je čistě fyzikální, druhý je zcela jiný. Pomyslný míč vykopl německý básník J. W. Goethe. Ten na barvu nazíral z psychologického hlediska, zabýval se tím, jak se barvy ovlivňují, jak působí na člověka atp. Goethe vlastně Newtonovými výsledky pohrdal. Já se světlem pracuji dvojím způsobem. Prvním je protiklad světla a tmy. Světlo a tma, či alespoň příšeří lesa, jako na jednom motivu, jsou zde v neustálé konfrontaci. Světlo se vkrádá, prostupuje, předměty vrhají stíny. Na obraze Pokojová rostlina pozoruje ženská postava v zrcadle diváka, přičemž stojí u okna v protisvětle. Nemůže se ale do něj dívat, volí zrcadlo. Nebo v malbě, kterou jsem nazval Birth, je motiv, v němž vpouštíme první denní paprsky do pokoje. Ruce roztahují závěs. Ten svým tvarem připomíná ženské lůno, skrze které se rodí den.

Druhým způsobem zobrazení světla na výstavě je práce s barevným spektrem. Slovo spektrum by se volně dalo přeložit jako zjevení, příznak nebo přelud. Když totiž Issac Newton světlo rozložil do barev duhy, byl tak překvapen tím, co vidí, že jej zcela spontánně pojmenoval latinským slovem spectrum. Práce s takovou "duhou" nabízí v malbě zcela jiné možnosti, než je práce s "bílým" slunečním světlem. Malby se tudíž posouvají i svým obsahem a barevností. Takovou příznačnou malbou prezentující tento pohled je obraz, který jsem pojmenoval Prizma. Ten je expresivně barevný. Je jakousi parafrází Newtonova pokusu se světlem. V malbě s názvem Soumrak stojí dvě postavy na kraji pole. Jedna je otočena zády k divákovi a zírá do západu slunce na poslední zbytky dne. Druhá postava se dívá ven z plátna jakoby už do noci. Samotný západ je zobrazen jako Goetheho spektrální barevný kruh, takže se zde oba pohledy, jak fyzikální, tak psychologický, střetávají. Takže netuším, zdali jsem něco vyřešil, jen nabízím imaginativní hry plné barev, tvarů, situací a kontrastů.

Vaši tvorbu spojuje motiv ženské figury. Je to úmysl? Kde se berou tyto ženy? Kdo jsou?

Já to mám dáno tím, že de facto žiji a pohybuji se v ženském světě. Jde tedy vesměs o skutečné žijící lidi. Nejčastěji maluji svou

partnerku Markétu Hermanovou, často malují ostravskou malířku Katarínu Szanyi, svou dceru Olivii. Učím malbu na SUŠ v Ostravě, kterou z 98 procent navštěvují dívky, takže se mi do tvorby, zvláště do akvarelů, hodně vkrádají i naše absolventky nebo studentky. Ale nechci vyznít jako malíř žen, protože to není úplně pravda, i když jsou u mne silněji zastoupeny. Častokrát malují sebe, v poslední době ale například i ostravského umělce Jiřího Surůvku, malíře Martina Froulíka, ředitele GVUO Jiřího Jůzu, kunsthistorika Petra Vaňouse a mnohé další zástupce mužské populace.

Jste považován za skvělého kreslíře. To je také zajímavý moment, způsob, jakým kombinujete kresbu a malbu, je vcelku nevšední. Ve starších věcech se objevuje i kaligrafie, připadá mi, že dnešní akvarely již sledují formálně trochu jinou stopu. Reflektujete tento vztah, jeho vývoj?

Kresba pro mě má důležité místo, ač se samotnou kresbou vlastně neprezentuji. Na přelomu milénia jsem začal kreslit tlustým lihovým fixem kresby do skicáku, které jsem zlehka koloroval akvarelem. Tyto kresby jsem se pak zpětně snažil napodobit na plátně a z té doby pocházejí ony kaligrafické kontury. V té době jsem také začal experimentovat s litou barvou, abych docílil oněch akvarelových efektů. Začal jsem používat bavlněné plátno, protože na něm se lépe s litou barvou pracuje. To se pohybujeme v rozmezí let 1999-2004. S kresbou jsem pracoval i v následující etapě, kdy jsem maloval prázdné porcelánové nádoby, které právě kresba zdobila. Motivy jsem si půjčoval od jiných ostravských umělců, J. Surůvky, K. Szanyi, M. Hermanové, sochaře J. Kolářka, umělecké skupiny Kamera Skura a dalších. V poslední době mám kresebnou linii potlačenou na úkor barevné skvrny, přesto v mé tvorbě stále hraje zásadní a nepostradatelnou roli.

Děkuji za obsáhlý rozhovor, přeji mnoho dalších tvůrčích úspěchů a těším se na další výstavy.

URL | <https://www.ostravan.cz/72570/malir-ales-hudecek-chci-aby-si-divak-kladl-otazky-kdo-ceka-pointu-bude-asi-zklaman/>

[« zpět na začátek](#)